

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Мануела Миронова Манлихерова,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Факултет по журналистика и масова
комуникация

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
„доктор“ по професионално направление 3.5. *Обществени комуникации и
информационни науки*, научна специалност: *"Журналистика- Радиоформати"*

Автор на дисертационния труд: Мария Костадинова Спасова –
редовен докторант в катедра „*Комуникация и аудиовизуална продукция*“ на ФЖМК на
СУ „Св.Климент Охридски“

Тема на дисертационния труд: **Детските предавания в Българското радио (1931-1951)**

Обща характеристика: Дисертационният труд постига научните стандарти по изискванията, определени от закона. Постиженията на Мария Спасова са необходимите основания за положителната ми оценка относно нивото, на което текстът е представен за защита. Изследването е авторско, коректно и съвестно проведено. Интересът към темата на Мария Спасова датира още преди включването ѝ в образователно- научната степен, за която тече настоящата процедура. Началото на професионалния път на Мария започва в радиото и още като журналист Мария Спасова има отношение към процеса на изграждане на връзка на радиото с различните радиоаудитории, а в качеството ѝ на продуцент я вълнува изключително въпросът за превръщане на радиото като културна институция в първия голям литературно-музикателен продуцент в България. Бих искала да отбележа, че активната ѝ изследователска работа в архивите и в проучване на множество различни източници бе съпътствана от дейното ѝ участие в три научни форума и публикуване на части от дисертационния труд.

Актуалност и структура: Докторант Мария Спасова концентрира вниманието си върху детските предавания като част от общата структура и програмно съдържание на радиото в един неособено добре изследван период от гледна точка на програмирането като практика – от 1931 до 1951 г. , но важен период, защото в първите си години радиото е феномен, а в България то се превръща и в културна сцена за изява на елита на нацията, което само по себе си усилва неговата образователна и културни функции. Погледнат от тази страна, трудът има своята необходимост, изяснявайки създаването на програмното съдържание за детската аудитория и откроявайки в този творчески процес личността на Леда Милева, която въплъщава с дейността си в радиото това, което Петър Увалиев е казал за радиото „че е най.големият цивилизационен елемент. А това означава като институция радиото да създава и възпитава хора.

В хода на изследването са доказани работните хипотези за новаторството в програмирането за онова време. Основните елементи на концепцията на дисертацията са логично подбрани и структурирани в последователност, която очертава необходимите, съществените етапи в изследователския процес. Задачите са отъждествени с основните етапи така, че да се гарантира тяхното реализиране.

Информационната база: Наред с библиографската справка, искам да отбележа, че заслужава внимание стремежът на докторантката да проучи всички произведения, запазени в Държавния Исторически фонд, звучали в ефира на радио „София” от 1935 до 1944 г., както и направения списък с произведенията, излъчени в ефир от 1931 до 1951 година. Момент в изследването, който кореспондира с настоящето , са интервютата, направени с Мара Чапанова и Катя Воденичарова, въввлечени в процеса на програмиране на детски предавания от началото на държавното радиоразпръскване, както и с настоящия ръководител на детска редакция на БНР Ирина Вълчанова и с уредника на Музея за история на радиото Антоанета Радославова-Дойчева. Така използваната методология включва исторически подход, проучване и анализ на първичните източници, научните публикации и интервюта като източник на информация.

Съдържанието на труда: Структурно дисертационният труд на Мария Спасова следва логически възникването и развитието на детското радиопрограмиране като резултат от процесите в европейски план отдавайки значение на изключителната роля, която играе радиото за изграждане на ценностната система у малките

слушатели в разглеждания период. Очертана е културната и обществената мисия на радиото, която по онова време в най-висока степен засяга програмирането за деца и ученици. Изтъкната е работата на всички онези радиохора, които с високата си лична култура и творчески потенциал, повлияни изцяло от европейските модерни възгледи, се посвещават на тази благородна кауза. Кауза, защото много често хонорарът за творчески усилия е само съобщаване на името на автора в ефир. В тази връзка имам забележка към по-схематичното очертаване на културно-обществената рамка на изследвания исторически период, което би обогатило труда, ако тази рамка бе представена по-орнаментирана. Но с оглед на фокусиране върху основната задача – реконструиране и анализиране на тенденциите и иновативните програмни практики считам, че едно по-голямо задълбочаване би преместило акцентът в работата..

Проучен е за първи път периодът, в който в радиото твори писателката Леда Милева, дала началото на първите професионално структурирани радиопрактики по отношение на детската тематика и с присъствието си белязала този период като един от плодотворните за радиоисторията, за литературната и музикалната история. Защото в този период се твори специално за деца от най-талантливите писатели, поети и композитори. Ако първа глава е въвеждаща, то втора и трета имат за цел да реконструират в максимална степен радиотворческия процес потопявайки ни в атмосферата на този процес. Картината, която докторантката се стреми да възстанови, е представена без излишни подробности, съсредоточавайки се върху всички основни етапи от радиопродукционната дейност, което според мен ѝ дава възможност пълноценно да охарактеризира тенденциите в следващата, трета, глава и по този начин текстът да е по-организиран, по-плътен и пълноценен представяйки идеите и посоките в течение на трите времеви отрязъка, които бележат началото на детски ефир до 1935 г., от 1935 до 1944 г. и от 1944 до 1951г. Трите етапа са изследвани допълнително и на база на специализирания периодичен печат, защото допълнителен източник за отделеното радиовреме за децата, са специализираните страници, илюстрация на работата на хората зад микрофона, които творят за детската аудитория.

Приноси: Изразявайки задоволство от работата си с Мария Спасова приемам изведените приноси моменти не само като научен ръководител, но и като специалист в заявената изследователска област. Откритите приноси са съответстващи на постигнатите резултати в дисертационното изследване и смятам,

че трудът предоставя богат ресурс за всички, които се интересуват от програмиране на детско съдържание в медиите като цяло, не само в радиото.

Оценка на автореферата: Авторефератът отразява коректно съдържанието на дисертацията давайки представа за целия труд, положен от докторантката.

Заклучение: Представеният за защита дисертационен труд на Мария Спасова представлява авторски научен текст, съдържащ достатъчен набор от анализи, приносни моменти и изводи, доказващи научните и интерпретативни възможности на докторанката.

Самото дисертационно изследване, личната изследователска ангажираност на авторката и перспективите, които се очертават за надграждане на постигнатите резултати, ми дава основание да предложа на уважаваното научно жури да присъди на Мария Костадинова Спасова образователната и научна степен "доктор" в областта на висшето образование по професионално направление 3.5 обществени комуникации и информационни науки (Журналистика – Радиоформати и програмиране) .

София, 24 юли 2019 г.

Подпис:
/доц.д-р Мануела Манлихерова/